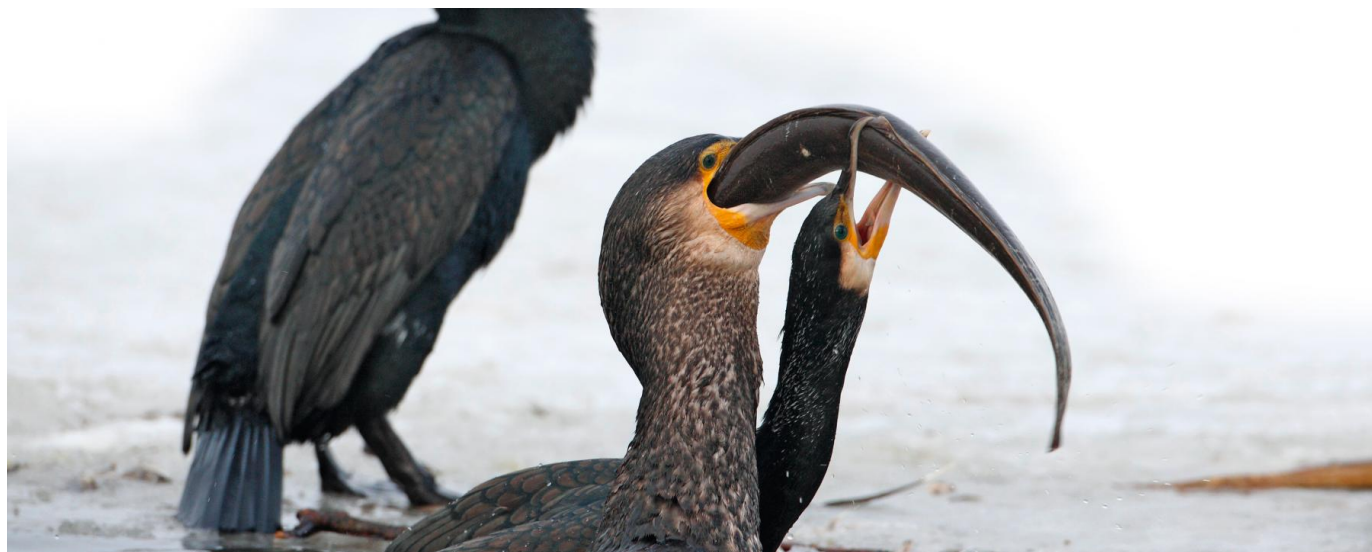

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Kold dukkert til de danske skarver

Efter en lang række milde vintre med tusinder af skarver som vinterfiskere i de danske farvande fik arten sin hidtil største nedtur i kølvandet af den lange, hårde vinter 2009/2010. Skarverne var i foråret 2010 generelt i så dårlig kondition, at ynglesæsonen blev den ringeste for arten i nyere tid.

I januar, februar og et stykke ind i marts 2010 kunne man opleve skarven i en ny rolle i den danske natur. Flere steder blev de normalt sky skarver set optræde tæt på mennesker i våger i søer, fjorde og havneområder i stil med gråænder og måger, der kæmper om brød eller korn. Og et ekstraordinært stort antal skarver blev i løbet af vinteren fundet døde eller stærkt afkræftede i havne, ved broer eller i våger.

Nu er det ganske vist, at ynglesæsonen 2010 blev den ringeste for skarven i Danmark i 20 år, og alt taler for, at årsagen til den historisk dramatiske tilbagegang skal findes i den lange, frosthårde vinter, der lagde låg på mange af skarvens fiskevande. Det fremgår af nyhedsbrevet ”Danmarks ynglebestand af skarver i 2010”, som biologerne Thomas Bregnballe og Jörn Eskildsen har udarbejdet for Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Aarhus Universitet.

De seneste mange milde vintre er et stigende antal skarver blevet i Danmark for at fiske i de mørke måneder i stedet for at trække langt sydpå. Den strategi slog fejl i den hårde vinter 2009/2010, da mange sultne skarver søgte ind i havnene, hvor de blev set i selskab med måger, der åd brød.

Kun 28.000 skarvreder blev talt i Danmark i ynglesæsonen 2010. Der er tale om en tilbagegang på 15 procent i forhold til antallet af ynglende skarver i 2009. Skarven toppede i Danmark i år 2000 med 42.500 reder, så landet, der bliver kaldt skarvens vigtigste, har altså mistet knap 14.500 par siden arten nåede sit højdepunkt for en halv snes ynglesæsoner siden.

Den markant højere tilbagegang for skarven i 2010 sammenlignet med årene forinden afspejler med stor sandsynlighed, at ekstra mange skarver omkom i løbet af vinteren, samt at flere skarver end normalt ikke formåede at komme i tilstrækkelig god kondition til at yngle, hedder det i skarvrapporten.

En del skarver har formentlig undladt at danne par og bygge rede af mangel på fysisk overskud. Det bliver påpeget, at vinteren 2009/2010 ikke alene var kold i Danmark. Flere af de lande i Europa, hvor hovedparten af de danske yngleskarver normalt tilbringer vinteren, var også i frostgradernes vold. Og langt ind i foråret var fiskevandene ekstraordinært kolde.

Skarver bliver ofte negativt påvirket af lave vandtemperaturer, fordi de forbrænder betydeligt mere energi, når de dykker og fisker i koldt vand og efterfølgende må tørre deres fjerdragt. En skarv er ikke særligt godt isoleret, og dens fjerdragt bliver dyngvåd, så den risikerer i isvintre at betale en høj pris for sin tilpasning til et strømnet liv som en ekstrem hurtig og adræt dykker.

En skarv bliver dyngvåd, når den dykker, og den er i grunden ikke egnet til et liv som vinterfisker i alt for kolde vande. Denne unge skarv klarede ikke vinteren 2009/2010.

Ifølge Thomas Bregnballe har undersøgelser fra Grønland vist, at de skarver, som bliver og overvintrer i de kolde, men fiskerige farvande i det grønlandske, reducerer deres fødesøgning til et dagligt ophold i det iskolde vand på i gennemsnit kun cirka ni minutter. I løbet af de få minutter skal skarven fange fisk nok til at dække sit energiforbrug i et døgn.

Men hvis fiskene, som det formentlig var tilfældet forgangne hårde vinter i Danmark, trækker ud på dybere vand, får skarverne sværere ved at fange dem i løbet af kort tid. Og så bliver fuglene på sin vis selv fanget af kulden, hvis de har taget chancen som vinterfiskere. Et ekstraordinært stort antal skarver blev overalt i Danmark i årets første måneder af 2010 set langt oppe i åer og bække med strømmende, isfri vande. Fuglene måtte af nød ty til disse ferske fiskevande, som de under normale omstændigheder ikke benytter så flittigt, formentlig fordi det her kan knibe med udsynet. Skarver føler sig mere trygge på åbent vand.

Skarven mistede i 2010 fodfæstet som dansk ynglefugl i en grad, som man ikke har oplevet i 20 år. 28.000 skarver fordelt på 65 kolonier var der i Danmark. Der var tale om en nedgang på 15 procent i forhold til året før. Og der var tale om 14.500 færre ynglepar i forhold til rekordåret 2000.

2010 var også et usædvanligt år, hvad angår antallet af kolonier af skarver. På hele 65 lokaliteter landet over havde skarven kolonier eller forsøgte i det mindste at etablere en. Aldrig tidligere har der været så stor geografisk spredning på den danske bestand af skarver, der bogstaveligt talt måtte søge ud i alle afkroge for at finde føde nok.

Ikke kun naturen var imod skarven som dansk ynglefugl i 2010, der er også menneskeskabte besværligheder forbundet med livet som skarv. Som et led i den nationale handlingsplan for skarven blev cirka 3.000 reder fordelt på et dusin kolonier reguleret for at reducere den påvirkning, som skarvernes fødesøgning har på fiskebestande og fiskeri.

 Dato:
10. 01. 2011

 Skrevet af:
Jan Skriver

 Fotos af:
Helge Sørensen
Kjeld Tommy Pedersen
Steffen Ortmann
Jan Skriver

 Emner:
DANSKE YNGLEFUGLE

 Tags:
BESTAND, SKARV, VINTER

 Kilder

Læs mere om skarv